

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Hedm.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Sollia

Emne: Brynet.

Bygdelag:

Oppskr. av: Kathinka Helgesen

Gard:

(adresse): Auna st.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

1)

Bryne

SVAR

bryner - brynt. - krosse.

Glen - finne stein - (heer)
blågrå stein best - brun

2)

Nå brukes mest kunststein og er
brukt ca. 15-20 år. Cæborindum
Kalkstein finnes ikke her i bygda
Fra Fel i Guldbr. dl. Skarvangsbryne
Kork-Ola-bryne - Gjeitfjellbryne og
Hattfjellbryne -? om fjellets beliggenhet
Tysilbryne. Store og små.

Omkring 1880 årene var det en ved
navn Hans Larsen Gran - i Øverdalen
som lusket litt med småhandel.
Han var søn av den daværende kår-
mann. Et lite rom på staburet
var krambua. Her fikk du bryne
e-t-c. og Kongen av Danmarks
brystsikker. Sukkertørbaker Karl
Petersen - var grossist og kom søndre-
fra med skreppa på ryggen.
Ferdafolket førte bryner med

sig. Lolla soknet til Ringebu og
der var Korn - (Kain) mjøl - polker m.m.
Rørosbanen forandret trafikruta og
så den nuværende bilvei gjorde
slut på den slitssomme færdsel.

3)

Alle redskaper slipes på en rund
stein og etterpå krosses med byrne
På store bänk (galer) var både en
og to slipeskinner. Grov og finere
stein - for gjær og øker - hövltunn
kniver - ofte livertunna til barbe-
kniver. Slipeskinn stilles på sterke
krakker og akslen har håndtak på
en eller begge sider. Det var
bänk for mye mannskraft før i
tida og de "svært" trutt.

4) Slipeskinner kom og fra Gjøtted. samt
rå bynstein, som ble mistet og
tilslipst hjemme. Senere kom skinner
fra Hamar.

4) Bortfaller -

5) Finnes ikke i manns minne.

Det er mulig slipeskinner ble fraktet med
til utslakter - da folket var borte i
flere dage og langt avgårde.

6/4

Hvaleruge en bänker gjær-avhenger
av gjæns beskafteth - manns
dygdelighet - og jordsmonnets jerne eller
njone plate. En Ljå besegnes som
hard - blöt. For hard knekkes og skales
eggen - for blöt - må den "kales"
ved oppsliping av ny ljå - settes bla-

3
„Spika“ mot bakken - faller på kne og skærer av alle krefter med et slykke av en slipestein. „Somme kan bruke ljæn hele iten iten å slipe - andre får aldri ljæn til å „bite.“

7) Bortfaller.

8) Orvet sitter på ljæn og eggen holdes alltid mot sig. Høj ljæ slipes endel før orvet settes på.

9)

Her brukes kin langorr. Dette settes mot bakken - på skrå mot kroppen inner venstre arm - som legges over ljæn med hånden mot spissen.

10)

Brynkopp - brynstokk - laget av tre. utskåret - delid. Jernring med krok. Smidd og smee jernband.

11) Nei -

12) Brynkopper henger i livrimmen bak på höire hoft.

13) Brynkopper for natur å kunststein
ellers har man gjort „spytta på“.
Små bryner.

14) Gjenger ikke arma enn „Smittsingel“
Smuggel. Brukt som knivpuss.

15) En har minner om Lering Nilsen
Eggen - Faun gikk med i krigen 7-14.
Han-Lering-levt etter at jeg kom til
bygda 1885. Han „gjorde åt“ og brukte
skrapet messing som legemiddel.

Blanning ukjent. Hæverke sår -
kanverk - barnesår - sand på øe.
En mann fra Idai var „oppgitt“ på

4
Rikshospitalet. Gik til Lening
med sit ardeänke öie - og
blev bra. - - -

Prestens sönn lid i flere år av
barnesår - Jeg var hos prestens -
Sølt var prøvet - inket hjælp.

Prestens svigermor - som også var
prestebror, fra Hallingdal fikk ting
på å prestu han Lening.

Gutten ble fort bra. I dag en
gild mann i slæten.

Glathinka Helgesen
Lollia
Alna st.

1293

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING